

NordSecMob-ohjelman virtuaaliolohuone

Sanna Liimatainen, 7.2.2006

Hankkeen lyhyt esittely

Hankkeeni tarkoitus olisi tarjota uuden kansainvälisen NordSecMob-maisteriohjelman opiskelijoille epävirallinen virtuaaliolohuone, jossa he voisivat tutustua toisiinsa, tarjota toisilleen apua jne sillä parhaiten opiskelijat toisaan voivat auttaa. Toki opettajat voivat osallistua keskusteluihin, mutta tarkoitus olisi pitää kaikki tasa-arvoisina ja keskustelu vapaana. Lisätietoja hankkeestani löytyy parhaiten portfolioistani, uusin pohdinta kohdasta verkkojaksot, pedagoginen muutos (tuo prosessikuvaus hankkeestani).

Käytin VOPLAn verkko-opetuksen matriisia VOPLAn kirjasen kuvauksen pohjalta. Siinä kun kovasti puhuttiin opettajan siirtymisestä pois opettajan roolista kanssaoppijaksi ja opiskelijoiden toisilleen tarjoamasta tuesta. Pettymykseksi matriisi ei oikein kuitenkaan auttanut hankkeen määrittelyä.

Ympäristö

Ympäristöstä sanottakoon, että hankkeeni pohjautuu kokemuksiini tietotekniikan osaston opettajana suomalaisten teekkareiden tapaan viestiä Internet-verkon tarjoamia standardityökaluja käyttäen (ei siis mihinkään oppimisympäristöön sidottuna). Oma taustani on sama, ja koulutukseni nimenomaa tietoliikenneohjelmistot (erityisesti Internet-verkossa).

Termejä

Newssit: (webbikäyttöliittymä TKK:n newsseihin <http://news.tky.fi/>) Hyvin suurella osalla tietotekniikan kursseista on oma keskusteluryhmä, jossa opiskelijat voivat kysellä, opettajat tiedottaa, ja asioista voidaan jopa keskustella. (<http://www.ietf.org/rfc/rfc0977.txt?number=977>)

IRC: Internet Relay Chat. Tosi aikaisia tekstipohjaisia keskustelukanavia, joita on monilla tietotekniikan kursseilla. Opiskelijoilla on myös ihan omia, itse perustettuja opintoihinkin (ja ihan muuhun) liittyviä keskustelukanavia. (<http://www.ietf.org/rfc/rfc2810.txt?number=2810>)

	nykytila	valinta	toimeenpano
johtaminen	luku 1.1	luku 1.2	luku 1.3
osaaminen	luku 2.1	luku 2.2	luku 2.3
resurssit	luku 3.1	luku 3.2	luku 3.3
prosessit	luku 4.1	luku 4.2	luku 4.3
arviointi	luku 5.1	luku 5.2	luku 5.3

1 Johtaminen

1.1 Nyt

Strategiassa puhutaan kansainvälistymisestä. Viestintäteknikasta ei puhuta mitään, mutta se on oletuksena sisäänrakennettua, mitä tulee jokaisella kurssilla oleviin webbisivuihin ja sähköpostiosoitteeseen, ja melkein kaikilla kursseilla oleviin keskusteluryhmiin. Monilla kursseilla tehtävät palautetaan sähköisesti, mutta oppimisympäristöjä käytetään harvemmin.

1.2 Valinta

Jos masterohjelman professorit ja opettajat eivät lähde hankkeeseen mukaan, se varmaankin kuivuu kokoon hetkessä. Jos opiskelijat lähtevät mukaan eli ryhtyvät käyttämään keskusteluareenaa, opettajat varmaan innostuvat myös.

Verkko-ohjauksen toimintaperiaatteista en ole kuullut mitään. Näyttää yleensä olevan vielä tasolla: ohjeet löytyy webistä, katso sieltä.

1.3 Toimeenpano ja kehittäminen

Ei kelvannut TKK:n opintotoimikunnalle tämä virtuaalihuonehanke, eli olen varmaan liian edistynyt tievieajattelussani :)

Tietotekniikan osastolla on sähköinen palautejärjestelmä, johon luodaan automaattisesti jokaiselle kurssille sen jälkeen vakiopalautelomake. Jos palautejärjestelmä olisi opettajalle helppokäyttöisempi, palautteesta saisi enemmän irti (nyt omien kysymysten lisääminen palautelomakkeeseen vie kokoneelta järjestelmän käyttäjältä vähintään yhden työpäivän). Laboratoriokohtaiset palauteyhdyshenkilöt puuttuvat palautteessa tulleisiin epäkohtiin.

2 Osaaminen

2.1 Nyt

Verkko-osaaminen on laboratoriossamme kova, opetammehan nimenomaa tietoliikennettä (ja multimediaa). Varsinaisia oppimisympäristöohjelmistoja emme sen sijaan ole juurikaan käyttäneet, sillä opiskelijamme ovat perinteisesti tottuneet alusta alkaen Internetin vakiotyökaluihin: usenetin ntp:tä käyttäviin ja ircin tosiaikaisiin keskusteluryhmiin, sähköpostiin ja webbisivuihin, joiden päälle on rakennettu monta erilaista palautinpulaattoria (yhden uuden tekemiseen saimme rahat TKK:n opintotoimikunnalta ;)

Myös ulkomaalaiset opiskelijat käyttävät sähköisiä palautejärjestelmiä, ja joutuvat vielä tavallista perusopiskelijaa enemmän luottamaan opiskelussaan verkkoon. Suurempi osa osallistuu keskusteluihin newsseissä kuin mitä irkkiin saakka on eksynyt.

2.2 Valinta

Hankeessani riippuu valittavasta ratkaisusta, millaista tukea tarvitaan. Jos valitaan Optima, pystyn puolessa päivässä pystyttämään raakaversioon virtuaaliolohuoneesta, mutta jotta se olisi houkutteleva, tarvisin graafista silmää omaavan henkilön koristelemaan ympäristön kuvilla.

Erillistä teknistä osaamista ei tarvita paljon, oletuksena kaikilla (opiskelijoillakin) on ainakin tietotekniikan alempi yliopistotutkinto takanaan.

2.3 Toimeenpano ja kehittäminen

Opiskelijoille pitää tarjota jonkinlainen johdatus kurssi, jossa tämä virtuaaliolohuonekin esitellään. Lisäksi opettajien pitää jossain määrin seuralla käytyä keskustelua (tai ainakin jonkun aina vihjasta opettajalle, että jossain kohtaa tuntuu olevan ongelma). Johdatuskurssilla voisi tehdä kyselyn aikaisemmista tievie-opetuksen kokemuksista, jolloin johdatuskurssilla voisi puuttua löydettyihin ongelmakohtiin.

Opettajat oppivat varmasti uutta eri kulttuurien omaksumista ajattelutavoista keskusteltuaan opiskelijoiden kanssa. Opettajia ei ole kovasti tarvinnut kammata opiskelemaan opettamista tietotekniikan osastolla (tosin ne, jotka eniten opetusoppia kaipaisivat, eivät ole innostuneet sitä itse hakemaan).

Erillisiä työkaluja on kehitetty paljon kursseille, mutta niiden yleistäminen kaikille sopivaksi ratkaisuksi on jäänyt tekemättä. Pyörä on keksitty tosi monta kertaa uudelleen.

3 Resurssit

3.1 Nyt

Aika- ja raharesursseja ei ole. Nurkkiin kertyneiden verkko-opetuspalveluiden skriptihässäkät pyörivät koneessa, joka on joku raato. Kaikki lahoaa. Opintoviikkopalkalla ja opettajien innostuksella siis edetään :)

3.2 Valinta

Tarvitaan aikaa. Vaaditaan opetusministeriöltä 30 tuntiset vuorokaudet!

3.3 Toimeenpano ja kehittäminen

Halvinta on teettää uusi skriptihässäkkä erikoistyönä kesällä jokaista kurssia varten...

Tarkemmat pohdinnat resurssikysymysten ratkaisusta jätetään aikaan, jolloin olen eläkkeellä (ilman eläkettä nykyinen varmaankin, eläen säästöilläni jossain muualla, missä taloja ei tarvi lämmittää).

4 Prosessit

4.1 Nyt

Jokainen saa toteuttaa verkko-opetuksensa miten haluaa. Webbisivuille on pohja, prosesseja on rakenteilla. Laadusta ei vielä juurikaan ole puhuttu arkiopetuksessa.

Tavalliset opiskelijamme ovat tottuneet monilla peruskursseilla keskustelemaan keskenään ja henkilökunnan kanssa myös IRCitse ja usein kursseilla on jopa vastaanottoaika irkanavalla, jolloin henkilökunnan edustajan luvataan olevan paikalla. Myös vanhassa masterohjelmassamme opiskelevia ulkomaalaisia osallistuu kanavilla käytäviin ihmettelyihin.

4.2 Valinta

Prosessikuvaukseni löytyy portfolioistani, kohdasta verkkojaksot ja pedagoginen muutos.

Vastuuhenkilöksi pitää nimetä joku professoria alemmpitasoinen henkilö, jolla on ehkä jotain aikaa, ja jossain mielessä oma lehmä ojassa opiskelijoiden alkuunneuvomisen kanssa. Ehkä ensimmäinen yhteinen oma kurssi, jossa teetetään jokin tehtävä, sopisi aloituskanavaksi. Jos kurssi on yhteinen kaikissa kolmessa aloitusyliopistossa, voisi tehdä jotain ryhmäytymistä eri yliopistoissa aloittaneiden opiskelijoiden välille.

Jos opiskelijat omaksuvat virtuaaliolohuoneen käytön, se varmasti edistää heidän keskinäistä kanssakäymistä ja siten oikeaa vastavuoroista kansainvälistymistä, ihan riippumatta siitä, käytetäänkö ympäristöä jollain kurssilla vai ei.

Opiskelijat joutuvat joka tapauksessa tottumaan erilaisiin opetusmenetelmiin ja työkaluihin kahteen otteeseen, ja vielä jokaisella kurssilla erikseen.

4.3 Toimeenpano ja kehittäminen

Jotta opiskelijat löytäisivät toisensa virtuaaliolohuoneesta neuvomassa kanssaopiskleijoitaan, pitää heidät jollain kurssilla sinne tutustuttaa, eli jonkun kurssin tehtäviä pitäisi teettää olohuonetta hyväksikäyttäen. Jotta opiskelijat tutustuisivat kanssaopiskelijoihin, jotka ovat aloittaneet toisessa yliopistossa ja jotka päätyvät samaan yliopistoon toisena opiskeluvuonna, tähänkin pitää teettää joku yhdessä tehtävä ryhmätyö.

5 Arviointi

5.1 Nyt

Opiskelijoilta kerätään palautetta osastolla kurssikohtaisesti, ja laboratorion palauteyhdyshenkilö ottaa yhteyttä keskustellakseen epäkohdista opettajan kanssa.

Yleistä palautetta koskien koko tutkintoa ei kerätä. Olemme yrittäneet sitä saada sellaisilta vanhemmilta opiskelijoilta, joilta on aikanaan jäänyt suorittamatta pakollinen kurssi johdatus opiskeluun tietotekniikan koulutusohjelmassa. Tosin silloinkin olemme enemmän kyselleet kurssien sisällöistä kuin toteutustavoista ja toimintaympäristössä, josta hankkeessani on enemmän kyse.

5.2 Valinta

Mitä tarkoitetaan “verkon hyödyntämisellä opetuksessa”? Opettajat hyödyntävät verkkoa varmaankin opetuksessa paljon enemmän kuin tajuavatkaan, erityisesti materiaalin ja tiedon jakamiseen (“koska kalvot tulee webbiin?” on varmaan opiskelijan yleisin kysymys). Verkosta löytyy enemmän materiaalia ja ohjeita kuin opiskelijat ovat valmiita lukemaan: lähinnä passiivinen tiedotus eli webbisivuilla olevat ohjeet on huonosti luettua, aktiivinen tiedotus eli artikkelit kurssin uutisryhmässä tavoittavat tietotekniikan opiskelijat paremmiin. Sähköpostilistoja ja tiedotusta kukaan ei tunnu haluavan inboxinsa tukkeeksi.

5.3 Toimeenpano ja kehittäminen

Keskusteluhuoneeseen pitäisi laittaa erikseen palautelaatikko, johon voi jättää palautetta.

Tokihan käyttöasteesta jo näkyy, ovatko opiskelijat ottaneet huoneen haltuunsa.